

**ОБЩИНА ПАНАГЮРИЩЕ
ИНСТИТУТ ЗА ИСТОРИЧЕСКИ ИЗСЛЕДВАНИЯ
ПРИ БЪЛГАРСКАТА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
ВОЕННА АКАДЕМИЯ „ГЕОРГИ СТОЙКОВ РАКОВСКИ“
ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ – ПАНАГЮРИЩЕ**

П Р О Г Р А М А

**НАЦИОНАЛНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ
С МЕЖДУНАРОДНО УЧАСТИЕ**

***„АПРИЛСКОТО ВЪСТАНИЕ 1876 Г. – ПЪТ КЪМ СВОБОДА,
ПАРЛАМЕНТАРИЗЪМ И ДЪРЖАВНОСТ“***

**ПАНАГЮРИЩЕ
14–16 април 2026 г.**

14 април 2026 г. (вторник)

09.00 – 10.15. Регистрация на участниците в конференцията
Исторически музей – Панагюрище, ул. „Райна Княгиня” № 28

10.15 – 11.00. Откриване на конференцията и приветствия

11.00 – 12.45. Пленарно заседание

Модератор: Проф. д-р Пламен Митев

11,00 – 11,20. Проф. д-р Пламен Митев (СУ „Св. Климент Охридски“) – Диверсионните акции в тактиката на гюргевските апостоли.

11,20 – 11,40. Проф. д-р Петко Ст. Петков (ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“) – Българското въстание от 1876 година и Освобождението на България – създаването на новата българска държава.

11,40 – 12,00. Доц. д-р Димитър Христов (ИИСТИ – БАН) – Духът на времето през 1876 г.

12,00 – 12,30. Стоилка Арсова (БОРИКА НКПС) – Дигитализация на почерка на Райна Княгиня.

12,30 – 12,45. Дискусия

12,45 – 14,00. Обедна почивка

14,00 – 17,30. Първа секция: зала – Исторически музей

I заседание

Модератор: Проф. д-р Пламен Митев

Секретар: Ирина Конова

14,00 – 14,15. Проф. д-р Пламен Павлов (Фондация „Васил Левски“, ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“) – Местните революционни комитети – водеща сила при подготовката и в хода на Априлското въстание.

14,15 – 14,30. Доц. д-р Атанас Шопов (ИМ – Панагюрище) – За революционния комитет в с. Мечка (дн. с. Оборище).

14,30 – 14,45. Проф. д-р Светла Атанасова, проф. д.и.н. Милко Палангурски (РИМ – Велико Търново; ИИСТИ – БАН) – Търновските комитетски дейци – от революционния романтизъм към държавническия практицизъм.

14,45 – 15,00. *Ивета Миленова* (ИМ – Севлиево) – Бунтовната пролет на 1876 в Севлиевския край.

15,00 – 15,15. *Гл. ас. д-р Богдан Андреев* (ВА „Г. С. Раковски“) – Габровската чета в размирната 1876 г.

15,15 – 15,30. *Д-р Мария Деянова* (ИМ – Карлово) – За дейността на Васил Левски в Карловско и възстановяването на Карловския революционен комитет в 1876 г.

15,30 – 15, 45. **Дискусия**

15,45 – 16,00. **Кафе пауза**

II заседание

Модератор: *Проф. д.и.н. Милко Палангурски*

Секретар: *Ирина Конова*

16,00 – 16,15. *Райна Тотева* (СУ „Сава Савов“ – гр. Пирдоп) – Ръкописен вестник „Тръба“ от 1872 г.

16,15 – 16,30. *Д-р Симеон Цветков* (РИМ – Велико Търново) – Няколко думи за печата на Първи Търновски революционен окръг.

16,30 – 16,45. *Ас. д-р Денис Иванов* (ПУ „Паисий Хилендарски“) – Драгой Шопов – забравен деец на българското националноосвободително движение.

16,45 – 17,00. *Ас. д-р Владимир Терзиев* (СУ „Св. Климент Охридски“) – Христо Н. Даскалов и Априлското въстание в Трети революционен окръг: критичен прочит на спомени и документи.

17,00 – 17,15. *Ани Саргавакаян* (Журналист и краевед) – Представители на българското православно духовенство – участници в революционните комитети в Трети Врачански революционен окръг.

17,15 – 17,30. **Дискусия**

14,00 – 17,45. Втора секция: зала за изложби – Исторически музей

I заседание

Модератор: *Проф. д.и.н. Вера Бонева*

Секретар: *Светла Узунова*

14,00 – 14,15. *Доц. д-р Алека Стрезова, проф. дин Петър Стоянович* (ИИСТИ – БАН) – Женски образи от Априлската епопея.

14,15 – 14,30. *Докторант Владимир Брязов* (ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“) – Анна Предич – ловешката Райна Княгиня.

14,30 – 14,45. *Катя Зографова* (НЛМ – София) – От ранните свидетелства за ролята и страданията на Райна Попгеоргиева във въстанието – до канонизацията ѝ в националната история като Райна Княгиня.

14,45 – 15,00. *Гл. ас. д-р Мария Левкова-Мучинова* (ИИСТИ – БАН) – Райна Княгиня в символиката на Българското възраждане.

15,00 – 15,15. *Гл. ас. д-р Ивета Рашиева* (ИЕФЕМ – БАН, НБКМ – София) – Трите книги за Райна Княгиня по времето на социализма (1967 – 1972).

15,15 – 15,30. *Ирина Ботева* (ИМ – Панагюрище) – Панагюрската „Долна махала“ в Априлското въстание.

15,30 – 15,45. **Дискусия**

15,45 – 16,00. **Кафе пауза**

II заседание

Модератор: *Доц. д-р Алека Стрезова*

Секретар: *Светла Узунова*

16,00 – 16,15. *Доц. д-р Радослав Спасов* (СУ „Св. Климент Охридски“) – Аспекти от дейността на православното духовенство за международния отзвук от Априлското въстание

16,15 – 16,30. *Доц. д. н. Антоанета Кирилова* (ИИСТИ – БАН) – „Мнимо въстание“ или дни на трагизъм: събитията в IV революционен окръг през пролетта на 1876 г. според дипломатическите доклади на Найдено Геров.

16,30 – 16,45. *Проф. д.и.н. Вера Бонева* (УНИБИТ) – „Пряпорец и гусла“: Поетичното валидиране на революцията.

16,45 – 17,00. *Д-р Иван Иванов* (гр. Пирдоп) – Английската аристократка и благотелка лейди Емили Бофор Странгфорд и село Петрич.

17,00 – 17,15. *Д-р Гоар Хнканосян* (независим изследовател) – Помощта на арменците за българските революционери и заточеници в Диарбекир.

17,15 – 17,30. *Доц. д-р Слави Славов* (ИИСТИ – БАН) – За един не толкова известен, но знаков символ на приемственост между Априлското и Илинденско-Преображенското въстание.

17,30 – 17,45. **Дискусия**

Представяне от издателя Димитър Томов на книгата „Априлското въстание (1876 – 2026). 150 години от Българското въстание през 1876 г.“ с автори проф. Петко Ст. Петков и доц. Атанас Шопов.

15 април 2026 г. (сряда)

09,30 – 12,15. Първа секция: зала – Исторически музей

III заседание

Модератор: *Доц. д. н. Антоанета Кирилова*

Секретар: *Светла Узунова*

09,30 – 09,45. *Доц. д-р Пламен Божинов (ИИСТИ – БАН)* – За някои неизяснени и спорни въпроси от външнополитическата защита на българските интереси след Априлското въстание.

09,45 – 10,00. *Д-р Дженгиз Йолджу (Университет „29 май“ – Истанбул, Република Турция)* – Турска историография върху „Българския въпрос“ в Османската империя.

10,00 – 10,15. *Д-р Петра Каменова (НИМ – София).* Отзвук на Априлското въстание в Гърция.

10,15 – 10,30. *Докт. Дора Савова (СУ „Св. Климент Охридски“)* – Между превода и мълчанието – Априлското въстание в гръцката преса през 1876 г.

10,30 – 10,45. Дискусия

10,45 – 11,00. Кафе пауза

IV заседание

Модератор: *доц. д-р Пламен Божинов*

Секретар: *Светла Узунова*

11,00 – 11,15. *Полк. Илия Дейков.* Утвърждаване на историческата традиция за тържествено честване на Априлското въстание от 1876 г. (50 год., 80 год., 100 год.).

11,15 – 11,30. *Светлана Мухова (Дирекция на музеите – гр. Копривщица)* – Визуалното наследство на Георги Бенковски – спорове, предизвикателства, интерпретации.

11,30 – 11,45. *Д-р Веселина Антонова (ДА – Русе)* – Памет за Панайот Хитов.

11,45 – 12,00. *Теодора Пейчинова* (ИМ – Батак) – Историческата памет за 1876 година в Батак. Паметници, паметни плочи и паметни места, свързани с Априлското въстание.

12,00 – 12,15. Дискусия

9,30 – 12,15. Втора секция: зала за изложби – Исторически музей

III заседание

Модератор: *доц. д-р Стоян Николов*

Секретар: *Петя Маноилова*

09,30 – 09,45. *Константин Панайотов* (НЦНКН при ИЕФЕМ – БАН) – Фолклористични свидетелства за лица и събития от епохата на „героичното време“ в документи, съхранявани в НЦНКН при ИЕФЕМ – БАН.

09,45 – 10,00. *Д-р Симеон Цветков, Виолин Калчев* (РИМ – Велико Търново; ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“) – Нови данни за пушкарството и ножарството в Панагюрище, свързани с Априлското въстание.

10,00 – 10,15. *Методи Навущанов* (ИМ – Панагюрище) – Оръжейната драма – за снаряжението и въоръжението на противоборстващите страни по време на Априлското въстание 1876 г. Сравнение и съпоставяне.

10,15 – 10,30. *Доц. д-р Нелко Ненов* (ВА „Г. С. Раковски“ – София) – Българската дървена артилерия от Априлското въстание през 1876 година.

10,30 – 10,45. Дискусия

10,45 – 11,00. Кафе пауза

IV заседание

Модератор: *Проф. д-р Петко Ст. Петков*

Секретар: *Петя Маноилова*

11,00 – 11,15. *Гл. ас. д-р Милена Георгиева.* Документи за издирването на „шуменеца даскал Панайот“ и „главатарите на бунта“ от пролетта на 1876 година. (ШУ „Епископ Константин Преславски“ и РИМ – Шумен)

11,15 – 11,30. *Докт. Живка Иванова* (ИИСТИ – БАН, РИМ – Пловдив) – Лични свидетелства за Априлското въстание, съхранявани във фондовете на РИМ – Пловдив.

11,30 – 11,45. *Д-р Петко Георгиев* (НБИВ – Пловдив) – Визуални материали и рисунки от архива на летописеца на Априлското въстание Христо Коев.

11,45 – 12,00. *Д-р Диана Митева* (ВУАРР – Пловдив) – Тайните революционни комитети в павликенския край.

12,00 – 12,15. Дискусия

12,15 – 12,45. **Обща дискусия и закриване на конференцията**
Зала – Исторически музей

16 април 2026 г. (четвъртък)

09,00 – Посещение на музейните обекти в гр. Панагюрище